

Masterplan cruciaal tegen ondermijnende criminaliteit

Onze samenleving en onze democratische rechtsorde worden bedreigd door ondermijnende criminaliteit. 90 procent daarvan gaat om drugscriminaliteit. Jongeren kiezen een carrière in de drugscriminaliteit, het extreme geweld neemt toe, gezondheidsrisico's lopen op, het opsporingsapparaat is vastgelopen, vervolging en berechting stopt, de overlast voor de samenleving wordt steeds groter. De drugscriminelen hebben vrij spel en wanen zich onaantastbaar.

Wat gaan we doen? Wie is de baas in Nederland?

Het slechte nieuws is dat het probleem ons boven het hoofd is gegroeid waarvoor meerdere oorzaken zijn aan te wijzen. Zo zijn we in Nederland liever koopman dan dominee. Een andere oorzaak is dat we nooit veel op hebben gehad met het drugsverbod. Bekrachtigd door lage straffen.

Lang is gedacht dat het allemaal wel meeviel. Tot de geweldsspiraal onmiskenbaar onderdeel werd van het dagelijkse leven in Nederland. Ondertussen zijn er talloze criminelen vermoord, maar daarnaast betreuren we het overlijden van 11 Nederlanders die slachtoffer werden van een 'vergismoord' – wat een cynisch nieuw woord in ons vocabulaire. Met het voorlopige diep treurige slotstuk; de moord op een advocaat.

Roberto Saviano, de Italiaanse anti-maffiajournalist, schrijver van de hit Gomorra, stelt dat Amsterdam erger is dan Napels. Nederland staat te boek als witwas- en belastingparadijs voor drugscriminelen. Een kwalificatie waar iedereen zich ongemakkelijk bij voelt. Helaas is het wel zo.

Het is meer dan tijd voor een Masterplan voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit

Gebaseerd op mijn jarenlange ervaringen in het strafrecht, waarvan 10 jaar in de bestrijding van ondermijnende drugscriminaliteit heb ik geconstateerd dat we een plan in vieren nodig hebben. 1. Repressie. 2. Preventie. 3. Versterking van de strafrechtketen en 4. Wegnemen van het verdienmodel.

Bij repressie voelen wij VVD'ers ons thuis. En hier valt nog veel te winnen. Denk aan minimumstraffen. Dat is nodig om de hoogte van de straffen in Nederland voorspelbaarder te maken en om de straffen op ernstige delicten omhoog te krijgen. Denk ook aan anti-maffiawetgeving waarbij we de mogelijkheden om vermogen van familie van criminelen af te pakken, uitbreiden. En we voor beroepscriminelen een apart gevangenisregime in het leven roepen. Want die gaan in de gevangenis gewoon door met hun activiteiten.

Preventie is heel hard nodig. We zijn al een generatie kwijt geraakt die voor de verlokkingen van het grote misdaadgeld bezweken zijn en echt niet meer bereid zijn vakken te gaan vullen. De preventieprogramma's die er al zijn moeten uitgebreid worden. En er moet onderzocht worden wat de omvang van de groep is, wat wel werkt en wat niet en wat het kost. Dan kunnen we tenminste een goede afweging maken.

De versterking van de strafrechtketen: met recht het verkwanselde kroonjuweel van de VVD. De afgelopen decennia is de strafrechtketen tot op het bot uitgekleeft. Zonder een forse versterking gaat de strafrechtketen het niet redden om aan de repressieve kant haar bijdrage te blijven leveren. Laat

staan er een tandje bij te doen. Die strafrechtketen heeft daarnaast in de komende tijd zelf nog het nodige te doen om het vertrouwen van politiek en burgers terug te krijgen.

De vierde maakt, in mijn optiek, de cirkel rond. Want als we niets doen aan de oorzaak van de drugscriminaliteit, blijven we dweilen met de kraan open. Wat we aan de repressieve en preventieve kant ook doen. Hoeveel politiemensen, officieren van justitie en rechters we hier ook op gaan zetten.

Wat is die oorzaak? Simpel: geld. Met de handel in alle drugs zijn duizelingwekkende bedragen te verdienen. Drugscriminelen kunnen zich álles permitteren. Omdat ze álles kunnen kopen. We weten dat er veel te veel drugscriminelen zijn die zo obsceen rijk zijn dat je er een grote stad een jaar op kunt laten draaien. Een impuls van 100 miljoen in de bestrijding van ondermijning is mooi, maar een fractie van het vermogen van de rijkste drugscriminelen.

Het is dus zaak om dat verdienmodel weg te nemen.

Hoe doen we dat?

Niet door te blijven doen wat we deden. Wel door na te denken over het vrijgeven van drugs¹. Als onderdeel van een totaal-aanpak. Uiteraard niet zonder een stevig preventieprogramma zoals we dat nu al van alcohol en sigaretten kennen. Die twee laatste zijn overigens vele malen schadelijker voor de gezondheid dan de meeste drugs.

Als we hier niet zomaar aan willen, dan moet er heel snel een serieus onderzoek naar het wegnemen van het verdienmodel achter drugs komen. Een Wickersham commission² on the war on drugs. En de aanbevelingen die daaruit volgen, moeten we zeer serieus nemen. We hebben al te veel tijd en daadkracht verloren.

Als we alleen maar blijven doen wat we deden, krijgen we nog meer ellende dan we nu al hebben. Dan is de volgende stap een dode magistraat? Onaanvaardbaar. Dus bepleit ik dit Masterplan tegen Ondermijning. Een samenhangende omvattende aanpak die dit enorme probleem in de komende 10 tot 20 jaar moet gaan terugdringen.

Want 'wij' zijn de baas in Nederland!

Greetje Bos

Wethouder Breda – tot juni 2018 officier van justitie

¹ In Canada, Venezuela, Luxemburg en verschillende staten van de Verenigde Staten van America zijn softdrugs al vrijgegeven of medicinaal vrij verkrijgbaar. En in verschillende andere landen, zoals Oostenrijk en Frankrijk zie je serieuze beweging op het softdrugs dossier ontstaan.

² De Wickersham Commission onderzocht eind jaren 20 vorige eeuw in opdracht van de Amerikaanse regering de gevolgen van de drooglegging. De commissie kwam na gedegen onderzoek tot de conclusie dat de drooglegging had gezorgd voor zo'n immense zwarte markt en dito georganiseerde criminaliteit, dat het wijzer was de drooglegging op te heffen. Hetgeen begin jaren '30 gebeurde.